

HIGH LEIGH.

Světová konference lausanská pro jednotu ve víře a řádu (World Conference on Faith and Order), jejíž snahou jest sblížení všechny církve neřímské na podkladě dogmatickém, konala pracovní konferenci svého pokračovacího výboru (Contination Committee) v Anglii v High Leigh. Naše církev, jako členka tohoto pokračovacího výboru, účastnila se také na této pracovní konferenci.

Netajíme se nikterak s názorem, že úkol této světové konference bude velmi těžký, vzhledem ke dogmatickému rozvrstvení všech církví, které vlastně právě dogma dělí.

Jistě, že jest již určitým úspěchem, podařilo-li se získat všechny církve neřímské k spolupráci na tomto velmi choulostivém poli — srovnejme jen třeba kalvíny s pravoslavnými — k moderním proudům náboženským nehledě.

Pokud jde o pravoslavy, setkáme se s určitou výhodou. Pravoslavná dogmatika není tak přesně formulována, jako na příklad dogmatika církve římské, která volnosti ve výkladu vůbec nepřipouští.

Na druhé straně nutno přiznati, že ani orthodoxie protestantská nevystupovala na konferenci tak nekompromisně, jako tomu bylo třeba u Kalvína nebo u Luthera. Celkem s hlediska náboženského nutno oceniti dobrou snahu členů konference vyjítí si co nejvíce vstříc; jest zde ovšem určitá obava, že totiž vzájemným přátelským stykem delegátů nakonec vzniknou t. zv. theologické resoluce z přátelství, které si sice delegáti odhlasují, jež ale jejich církve doma nepřijmou. Je též nutno si všimati toho, pokud který delegát zastupuje svoji církev oficiálně.

Letošní konference v High Leigh byla přípravou na plně oekumenické zasedání této konference v Lausanne v roce 1937.

Na pořadí letošních porad byla důležitá otázka dogmatická „o milosti“. Vzhledem k tomu, že dosud nevyšla úřední zpráva o této věci, nechceme se zabývatí podstatou celé otázky.

Připomínáme jen, že již tato otázka „o milosti“ jest s dogmatického hlediska pro řešení velmi těžká, a že nepostačí najíti jen „smírné formuly“, které pak oficiální církve nepřijmou.

Zde ovšem zřejmě jeví se výhoda dogmatické nepropracovanosti tohoto učení u pravoslavných, neboť mají v tom smyslu dost volnou ruku.

Těžko ovšem půjde vždy srovnat otázku predestinace (Calvin; Wiclef, Hus), o t. zv. „presciti“ (předzvěděni) ani nemluvě, s otázkou svobody vůle a hlavně boží lásky a spravedlnosti ke všem svým dětem bez rozdílu a spravedlivě.

Scholastika a hlavně sofistika jsou sice s tyto pojmy hodně zaplést, ale nikdy ne vyjasnit. Veškeré snahy v tomto smyslu o rozumné vysvětlení (sr. tomisté a molinisté) končí nezdarem a usurpují buď Bohu nebo člověku.

Vzhledem k tomu, že otázka „milosti“ souvisí vlastně s věčnou spásou člověka, což naznačuje a propracovává nauka o predestinaci, nutno přiznati, že celá t. zv. theologie milosti jest vlastně regulována a ovlivněna otázkou nebe a věčného pekla, v čemž neřímské církve neliší se nikterak od římské.

Řešení naší církve, která v tomto smyslu nepřipouští ideu věčného pekla, nýbrž vyrovnání, jest ovšem daleko srovnatelnější rozumu člověka s láskou a spravedlností boží, neuráží ani Boha a jeho *spravedlivost*, ale také ne jeho rovnou lásku ke všem dětem svým bez rozdílu.

Právě tato myšlenka nespravedlivosti boží to byla, která odcizovala a přímo odháněla lidi, kteří dovedli myslet, od pojmu Boha laskavého a spravedlivého, a tím od Boha vůbec, o věčnosti pekla, odpovídající ideji bezcitovosti a pomstychtitivosti, nedůstojné křesťanského pojetí Boha nemluvě.

Myslíme, že právě tato idea „vyrovnání“, nahrazující staré pohanské věčné peklo, to bude, kteráž získá naší církvi všechny duše rozumně nábožensky citící, nejen u nás, nýbrž i v cizině. Neboť žádná církev t. zv. kře-

stanská neměla dosud odvahy odhodit tento starý nános pohanský, odporující Ježíšovu učení o boží lásce a spravedlivosti.

Učení „o milosti“ bylo také proto dosud u všech církví „mysteriem“, poněvadž ani nejbystřejší theologické mozky v sofistice a scholastice nedovedly vyrovnati toto učení, odporující také zřejmě lásce boží a Jeho spravedlivosti.

Jistě, že i konference „Faith and Order“ sotva dostane se v řešení této otázky, pro staré církve otázky základní, dále, než jest církevní theologie dosud; ovšem jest naděje, že se i v tomto bodě najde snad nějaká kompromisní formule.

Horší bude postup další, ježto otázka „o milosti“ úzce souvisí a u orthodoxních církví jest přímo podmíněna sakramentalismem (svátosti, kanály milosti) — máme na mysli hlavně otázku svátostí, svěcení, apoštolské posloupnosti transsubstance atd., v nichž i orthodoxní církve se diametrálně rozcházejí.

V celku nutno ovšem lausannské konferenci a jejím delegátům přiznat velkou píli a vytrvalost, která jistě přinese na poli církevního sblížení a theologického pochopení velký užitek. I když snad po její velké práci nenastane v církvích uniformita slov, bude velkým ziskem pro křesťanství, nastane-li ve všech církvích, které se honosí býti křesťanskými, pochopení ducha božího a ducha Kristova.

Příští pracovní konference pokračovacího výboru koná se v Německu ve Wiesbadenu.

Drs.

DENIS A ČESKOSLOVENSKÁ CÍRKEV.

Hned po založení ČCS byl Denis, francouzský přítel a dějepisec našeho národa, v Praze.

Tehdy přirozeně založení církve budilo všeobecně, ať kladný, ať negativní zájem, a také Denis byl dotazován po úsudku.

Klerikální tisk s velikým jásotem pustil do světa zprávu, že Denis prý prohlásil, že naše církve nemá budoucnosti, ježto prý nemá víry. Této klamné zprávy dovedl římský tisk celého světa využití proti nám.

Bylo mi hned divné, že by historik a protestant Denis mohl pronést úsudek tak křivý a nespravedlivý o věci, které nezná, ale nebylo mi možno dovědět se pravdy, ježto Denis zatím zemřel.

Teprve když přišel jsem na studie do Paříže a v Institut d'études stýkal se denně s rodinou Denisovou, tázal jsem se na zmíněný úsudek. Paní Denisová, která byla tehdy se svým mužem v Praze a náhodou také při oné rozmluvě o naší církvi, kategoricky popřela, že by se byl Denis tak vyjádřil a podala mi následující vysvětlení: „Když byl můj muž v Praze, byl dotázán, co myslí o úspěchu a budoucnosti vaší církve. A tu on odpověděl asi ve smyslu: Situace po světové válce jest pro náboženský život a církve (všechny!) zlá (následkem války!) a tím více pro novou církev, i když jest zde náboženská tradice, neboť po válce není ve světě víry (après la guerre, il n'y a pas de foi dans le monde) — ale nikdy neřekl, že nebylo by víry ve vaší církvi, neb u jejích představitelů!“

To jest téměř doslova výrok paní Denisové, svědkyně zajisté nad jiné povolane a věrohodné.

Také pak v další rozmluvě paní Denisová prohlásila, že Denis sice neznal přesně naše tehdejší duchovní poměry a že měřil vše náboženskými poměry francouzskými, hlavně církve římské, kde za války a po válce nastal mravní a náboženský debakl.

Soudil pak, že u nás jsou poměry v římské církvi analogické, a že tato sotva jest schopna jakékoliv reformace.